

ΗΜΕΡΙΔΑ Υ.ΝΑ.Ν.Π.- Ε.Ε.ΣΥ.Μ. - Europlatforms- Ε.ΛΙΜ.Ε
“Συνεργασία Εμπορευματικών Κέντρων-Λιμένων,
Ευρωπαϊκή Εμπειρία και Προκλήσεις”
30 Οκτωβρίου 2018

Εμπορευματικά Κέντρα στην Ελλάδα: ιστορικό και εξελίξεις

Σεραφείμ Κάπρος

Καθηγητής

Τμήμα Ναυτιλίας και Επιχειρηματικών Υπηρεσιών

Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Επιστ. συνεργάτης ΕΕΣΥΜ

Διεθνής εμπειρία

Στάδια ανάπτυξης

1960s:

- Εμφάνιση πρώτων ΕΚ (Garronor και Sogaris στη Γαλλία).
- Λίγες ευρωπαϊκές χώρες προέβησαν σε εθνικό στρατηγικό σχεδιασμό χωροθέτησης.
- Πολεοδομικά κριτήρια, υποστήριξη συνδυασμένης μεταφοράς, λύσεις εξεύρεσης χώρου εγκατάστασης.

Διεθνής εμπειρία

Στάδια ανάπτυξης

1970s:

- Επέκταση
- Τα *Interporti*
- Διαφοροποίηση «φιλοσοφίας» από χώρα σε χώρα
- Τα ΕΚ ως «εργαλείο» διαχείρισης αποθεμάτων

1980s-1990s:

- Ανάπτυξη συστημάτων just-in-time.
- Τα ΕΚ ως εργαλείο βελτιστοποίησης και επιτάχυνσης των ροών.
- Πολλαπλασιασμός ΕΚ.

Διεθνής εμπειρία - ρόλος Εμπορευματικών Κέντρων

Τα Εμπορευματικά Κέντρα αποτελούν:

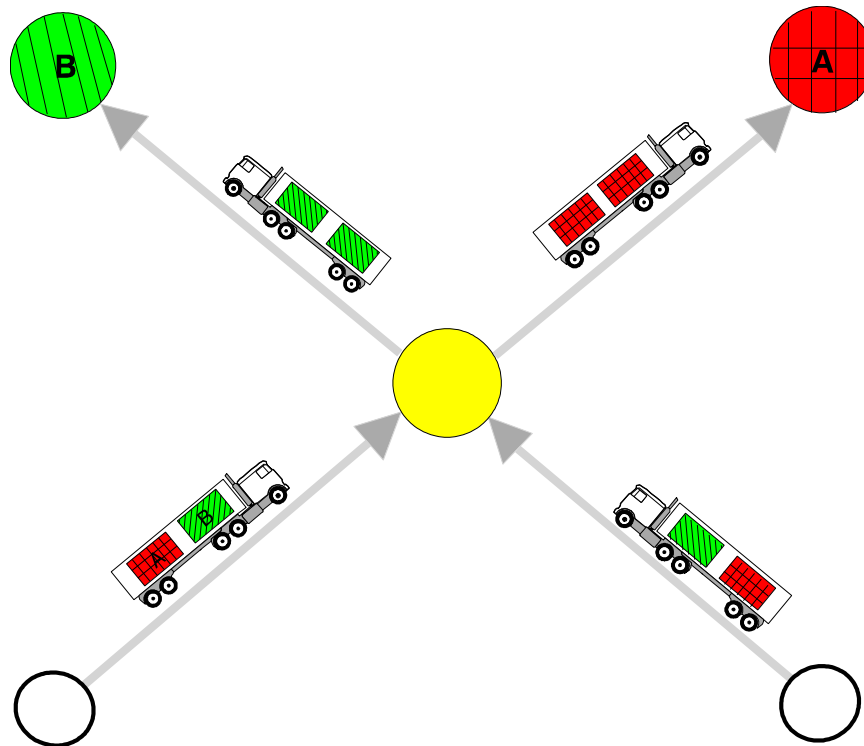
- τη “διεπαφή” (intefrace) μεταξύ των μέσων μεταφοράς
- τα σημεία βελτιστοποίησης της διαχείρισης ροών

Απόδοση των όρων:

- Freight Villages
- Logistics platforms / Plates-formes logistiques
- Interporti
- Güterverkehrszentrum

- Distribution centres
- Logistics centres

Διεθνής εμπειρία - ρόλος Εμπορευματικών Κέντρων

Διεθνής εμπειρία

Στάδια ανάπτυξης

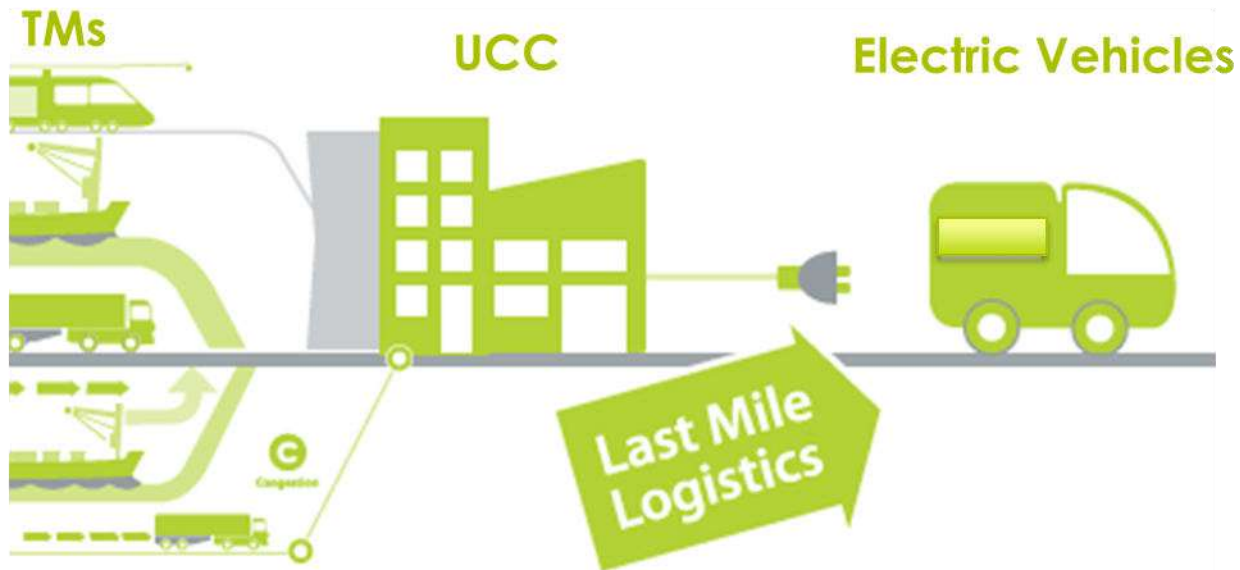
2000-:

Ενσωμάτωση των ΕΚ στην Ευρωπαϊκή πολιτική ατζέντα για πρώτη φορά ρητά (2006)

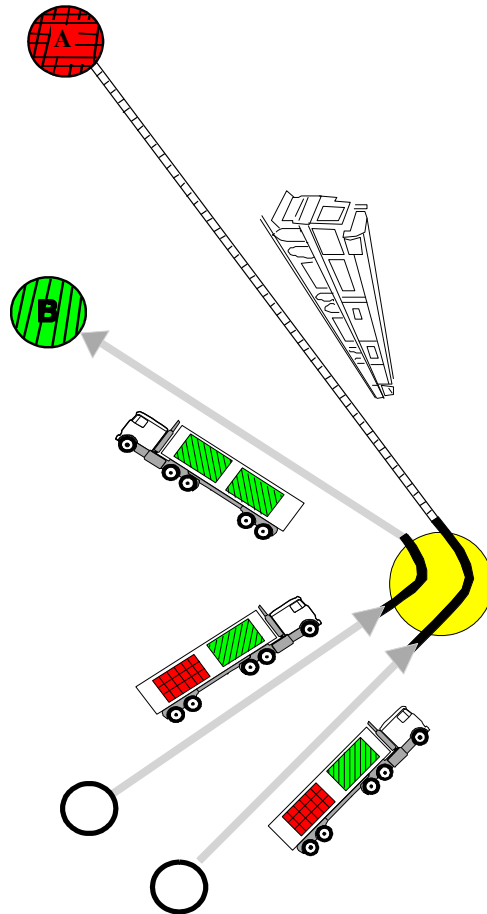
Σύνδεση των ΕΚ με τα concepts:

- Intermodality,
- Green logistics,
- Decoupling traffic from economic growth

Διεθνής εμπειρία - ρόλος Εμπορευματικών Κέντρων

Διεθνής εμπειρία - ρόλος Εμπορευματικών Κέντρων

Alliance Gateway®

- 1. LG Electronics
- 2. Nokia
- 3. Insurance & Financial Services Provider
- 4. Texas Instruments/Exel
- 5. ATC Logistics & Electronics
- 6. Mitsubishi Motor Sales of America
- 7. Applied Industrial Technologies
- 8. Tech Data Corporation
- 9. Color-Box - Lockheed
- 10. Ford Motor Company
- 11. DSC Logistics
- 12. Alliance Gateway Tech Center
- 13. Motorola

- 14. Enkai International
Tucker Rocky Distribution
- 15. DigiSource - Strategic Service Solutions
- 16. AT&T Yellow Pages
- 17. TD Ameritrade
- 18. Alliance Gateway 18 site
399,000 SF available 11/07
- 19. ATC Logistics & Electronics
Hewlett Packard/Ryder Integrated Logistics
- 20. aci - Oxford Global - Staffmark
- 21. Ryder North American
Transportation Management Center
- 22. Pharmaceutical Distributor

- 23. Alliance Gateway 23 site
142,500 SF available 6/07
- 24. Nestle
- 25. Children's Courtyard Day Care
- 26. Premium Waters
- 27. Premium Waters
- 28. AT&T
- 29. Trans-Trade
- 30. Total Distribution/CHEP
- 31. ATC Logistics & Electronics
- 32. Grainger Industrial Supply
- 33. General Motors

- 34. Cardinal Health
- 35. UPS Supply Chain Solutions
- 49. IDC
- 50. Safeway
Metro Active Warehouse
LG Electronics
- 51. General Mills
- 52. Alliance Gateway 52 site
250,000 SF available 12/07
- 53. The Home Depot/Exel
- 54. Honeywell - Ryder System
- 55. Bell Helicopter
Ryder Integrated Logistics

- 58. Thermadyne
Mission Foods
- 60. Ryder/Philips
- 61. Bridgestone/Firestone
- 62. LEGO/Exel
- 63. AmerisourceBergen
- 64. Behr Process Corporation
- 72. Alliance Gateway 72 site
472,500 SF available 8/07

Photo Date: April 2007

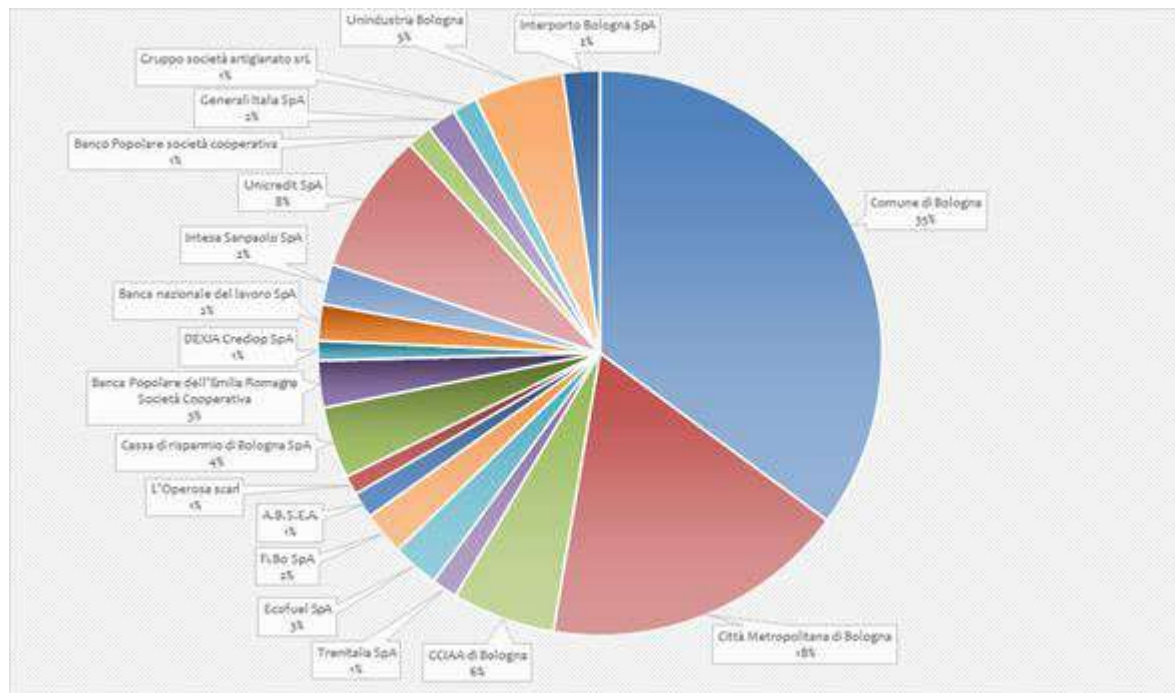

Διεθνής εμπειρία

Source: Interporto Bologna SPA – (December 2005)

Διεθνής εμπειρία

Εμπορευματικά Κέντρα: Εισαγωγή του “concept” στην Ελλάδα

Δεκαετία 1990:

Οι πρώτες ερευνητικές εργασίες για τις συνδυασμένες μεταφορές από την ακαδημαϊκή κοινότητα και ο ρόλος των Τερματικών Σταθμών

Οι πρώτες ακαδημαϊκές αναφορές για τη διεύρυνση της έννοιας Τερματικών Σταθμών με αναφορές στα Εμπορευματικά Κέντρα

1996:

Η ανάθεση της πρώτης μελέτης για την «**Χωροθέτηση ενός δικτύου Εμπορευματικών Κέντρων στην Ελλάδα**» από τον ΕΕΣΥΜ (χρηματοδότηση από την Γ.Δ. 16 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής-Ταμείο Συνοχής)

Εμπορευματικά Κέντρα: Εισαγωγή του “concept” στην Ελλάδα

1997: Η ανάθεση της δεύτερης μελέτης στον ΕΕΣΥΜ για τη «**Σκοπιμότητα και Οικονομική Βιωσιμότητα Εμπορευματικού Κέντρου στο νομό Κιλκίς**» (χρηματοδότηση από την Γ.Δ. 16 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής-Ταμείο Συνοχής)

- Εισαγωγή καινοτομίας σε θέματα Εμπορευματικών Μεταφορών
- Διεπαφή της αγοράς με την επιστημονική κοινότητα και τους θεσμικούς φορείς

Συνεισφορά των πρώτων μελετών

(ΕΕΣΥΜ- Γ.Δ. XVI / ταμείο Συνοχής)

- Εισαγωγή της έννοιας
- Ορισμοί
- Πρωτότυπες Μεθοδολογίες
- Διάχυση της ιδέας

Συνεισφορά των πρώτων μελετών - Ορισμοί

Τα Εμπορευματικά Κέντρα αποτελούν ειδικές οριοθετημένες ζώνες δραστηριοτήτων σχετικών με μεταφορές και logistics, εξοπλισμένες με κατάλληλα δίκτυα τεχνικής υποδομής και εξοπλισμό μεταφόρτωσης. Είναι «ανοιχτές» στην εγκατάσταση των ενδιαφερομένων επιχειρήσεων των σχετικών κλάδων (μεταφορέων, διαμεταφορέων, πρακτόρων κλπ), με δυνατότητα χρήσης διαφορετικών μέσων μεταφοράς, μέσω κατάλληλων χωροθετήσεων. Επιτρέπουν την πλήρως ανεξάρτητη άσκηση δραστηριοτήτων των εγκατεστημένων επιχειρήσεων, με παράλληλη δυνατότητα των επιχειρήσεων για χρήση «κοινών» υπηρεσιών (τηλεματική-τηλεπικοινωνίες, τελωνείο, κτηνιατρικός-γεωπονικός έλεγχος, τράπεζα, εστατόριο, ξενοδοχείο, ασφάλεια-αστυνόμηση χώρου, σταθμός καυσίμων, συντήρηση-επισκευή οχημάτων και μοναδοποιημένων φορτίων κλπ).

Συνεισφορά των πρώτων μελετών - Επιστημονικές Μεθοδολογίες

- Επιλογή βέλτιστων σημείων χωροθέτησης
- Προβλέψεις προσέλκυσης κίνησης
- Διαστασιολόγηση-κοστολόγηση
- Χρηματο-οικονομική αξιολόγηση
- Κοινωνικο-οικονομική αξιολόγηση
- Business models

Συνεισφορά των πρώτων μελετών- Επιστημονικές Μεθοδολογίες

Συλλογή δεδομένων:

- Ερωτηματολόγια προς δυνητικούς χρήστες
- Ερωτηματολόγια προς δυνητικούς διαχειριστές
- Ερωτηματολόγια προς Επιμελητήρια
- Διαθέσιμα στατιστικά δεδομένα
- Εξειδικευμένες έρευνες πεδίου, μετρήσεις

Συνεισφορά των πρώτων μελετών - Διάχυση της ιδέας

Διοργάνωση Ημερίδων και συναντήσεων

Εμπλοκή ενδιαφερομένων φορέων

Συνέδρια

Δημοσιεύσεις

Ετεροαναφορές

EUROPEAN COMMISSION'S DIRECTORATE GENERAL XVI COHESION FUND
ΧΥΙ ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΑΜΕΙΟ ΣΥΝΟΧΗΣ

STUDY OF HELLENIC NETWORK OF FREIGHT VILLAGES ΜΕΛΕΤΗ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΙΚΩΝ ΚΕΝΤΡΩΝ

January/Ιανουάριος 1997

Ε.Ε.Σ.Υ.Μ ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΑΚΟΣ ΣΥΝΔΕΙΣΜΟΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ
HELLENIC CHAMBERS TRANSPORT ASSOCIATION

Κίνητρα για (δυνητικούς) χρήστες ΕΚ

Εργαλεία αναβάθμισης των logistics:

- *Modal shift*
- Αύξηση συντελεστών πληρότητας οχημάτων
- Μείωση κόστους μεταφοράς
- Προώθηση καινοτόμων πρακτικών
- Επιμερισμός κόστους εξοπλισμού (π.χ. μεταφόρτωσης)

Κίνητρα για (δυσνητικούς) χρήστες ΕΚ

- Συνέργειες
- Στρατηγικές χωροθετήσεις

Αναμενόμενες κοινωνικο-οικονομικές και περιβαλλοντικές επιπτώσεις

- Εγκατάσταση / μετεγκατάσταση επιχειρήσεων στο μελλοντικό Κέντρο, από αυτές που εμπλέκονται σε συναφείς δραστηριότητες.

Γεωγραφική συγκέντρωση που επιτρέπει:

- Εξορθολογισμό χρήσεων γης στην ευρύτερη περιοχή
- Απόσπαση προστιθέμενης αξίας από διερχόμενη εμπορευματική κίνηση

Τα ΕΚ «παράγουν» χωροταξία, έλκουν χρήσεις γης

Αποτελούν αναγκαία, αλλά όχι ικανή συνθήκη για την επίτευξη στρατηγικών στόχων.

Αναμενόμενες κοινωνικο-οικονομικές και περιβαλλοντικές επιπτώσεις

- περιορισμός άναρχης διασποράς εγκαταστάσεων,
- εξορθολογισμός χρήσης στόλου,
- κυκλοφοριακή ανασυγκρότηση,
- μείωση εκπομπών ρύπων εντός αστικού ιστού,
- δημιουργία θέσεων εργασίας,
- τοπικό εισόδημα,
- μείωση κόστους μεταφοράς των δυνητικών χρηστών,
- ανταγωνιστικότητα τοπικών προϊόντων.
- Εξορθολογισμός χρήσεων γης

Σχήματα χρηματοδότησης

- Κατανομή ρόλων δημόσιου και ιδιωτικού τομέα
- Διάφορες μορφές ΣΔΙΤ (PPP) - “Joint-venture”
- Πλαίσιο ιδιωτικών επενδύσεων

Η εξέλιξη στην Ελλάδα: σύνοψη

1996-2000 :

- Εισαγωγή της ιδέας, οι δύο πρώτες μελέτες με ευρωπαϊκή χρηματοδότηση, η πρώτη διάχυση με συντονισμένο τρόπο ανά την Ελλάδα

2000-2005:

- Περαιτέρω ωρίμανση, πρώτο θεσμικό πλαίσιο
- Η ευκαιρία του 2004
- Νόμος 3333/2005 (Εμπορευματικά Κέντρα)
- Γ' ΚΠΣ και ΠΕΠ: ΕΚ ενταγμένα σε 6 ΠΕΠ, με 40% χρηματοδότηση από εθνικούς και ευρωπαϊκούς πόρους και 60% από τον ιδιωτικό τομέα

Η εξέλιξη στην Ελλάδα

2005-2010

- Ωρίμανση της ιδέας από όλους τους φορείς
- Θέσπιση Εθνικής Επιτροπής Εφοδιαστικής (Logistics).
- Δυσχέρειες υλοποίησης
- Διστακτικότητα της αγοράς, πολύπλοκη διαχείριση και χρονοβόρες διαδικασίες ΚΠΣ-ΠΕΠ, αντιστάσεις από παλαιές νοοτροπίες ως προς τις επιχορηγήσεις και το ρόλο του κράτους.
- Επί μέρους ασάφειες του Ν. 3333/2005
- 2008-2009: Οικονομική κρίση...
- Ο Ν. 3333/2005 ανενεργός

Πολλαπλασιασμός μελετών

- Μελέτη σκοπιμότητας και Βιωσιμότητας ΕΚ στο Αιγαίο (ΕΕΣΥΜ 2001)

Άλλες μελέτες για ανάπτυξη, σκοπιμότητα και βιωσιμότητα ΕΚ:

- Κοζάνη
- Λάρισα
- Αιτωλοακαρνανία
- Αργολίδα
- Πιερία
- Ηγουμενίτσα
- Αλεξανδρούπολη
- κλπ

Μελέτη ανάπτυξης δικτύου Εμπορευματικών Κέντρων στην Ελλάδα και ένταξης τους στο Διευρωπαϊκό Δίκτυο Μεταφορών

(ΥΜΕ- «Γραμμή 400 «).

Η εξέλιξη στην Ελλάδα

2010-σήμερα

- Τα ΕΚ στο επίκεντρο των εργασιών της Εθνικής Επιτροπής Εφοδιαστικής (Logistics).
- Αναθεώρηση θεσμικού περιβάλλοντος
3982/2011 (Μέρος Γ'-Ανάπτυξη Επιχειρηματικών Πάρκων),
4302 / 2014 (Ρύθμιση θεμάτων Εφοδιαστικής)
- Ολοκλήρωση σύνδεσης Τερματικού Σταθμού Θριασίου με το Ικόνιο
- Ολοκλήρωση σιδηροδρομικού Τερματικού Σταθμού Θριασίου
- Απουσία πρωτοβουλιών του ιδιωτικού τομέα
- προσδοκία παροχής κινήτρων επενδυτικού προσανατολισμού :
• ν.3908/2011, ν.3299/2004, ν.4146/2013, ν.4399/2016

... ή και:

- τις Προσκλήσεις παροχής ενισχύσεων του ΕΣΠΑ 2014-2020)

Θεσμικό περιβάλλον

- Η ευκαιρία του 2004
- Νόμοι:
 - 3333/2005 (Εμπορευματικά Κέντρα),
 - 3982/2011 (Μέρος Γ'-Ανάπτυξη Επιχειρηματικών Πάρκων),
 - 4302 / 2014 (Ρύθμιση θεμάτων Εφοδιαστικής)

Σχόλια...

Προοπτικές: η θεώρηση του σιδηροδρομικού δικτύου

Υφιστάμενο πλαίσιο αναφοράς

- Θεσμοθετημένος κεντρικός σχεδιασμός δικτύου δεν υφίσταται από Εθνικό Χωροταξικό Πλαίσιο.
- Θριάσιο και Στρατόπεδο Γκόνου στην περιοχή Θεσσαλονίκης τα πιο ώριμα έργα.
- Η «φιλοσοφία» του θεσμικού πλαισίου σχετίζεται με **bottom-up** πρωτοβουλίες αντίστοιχων επιχειρηματικών σχεδίων.

Σημ: Να αποφευχθεί η σύγχυση μεταξύ της έννοιας Εμπορευματικού Κέντρου και Εταιρικής εγκατάστασης logistics αποκλειστικής χρήσης από μία επιχείρηση, που συχνά αποκαλείται καταχρηστικά «Εμπορευματικό Κέντρο»

ΕΚ και Εθνική Στρατηγική Μεταφορών

Πλεονεκτήματα στη διεθνή κλίμακα αναφοράς:

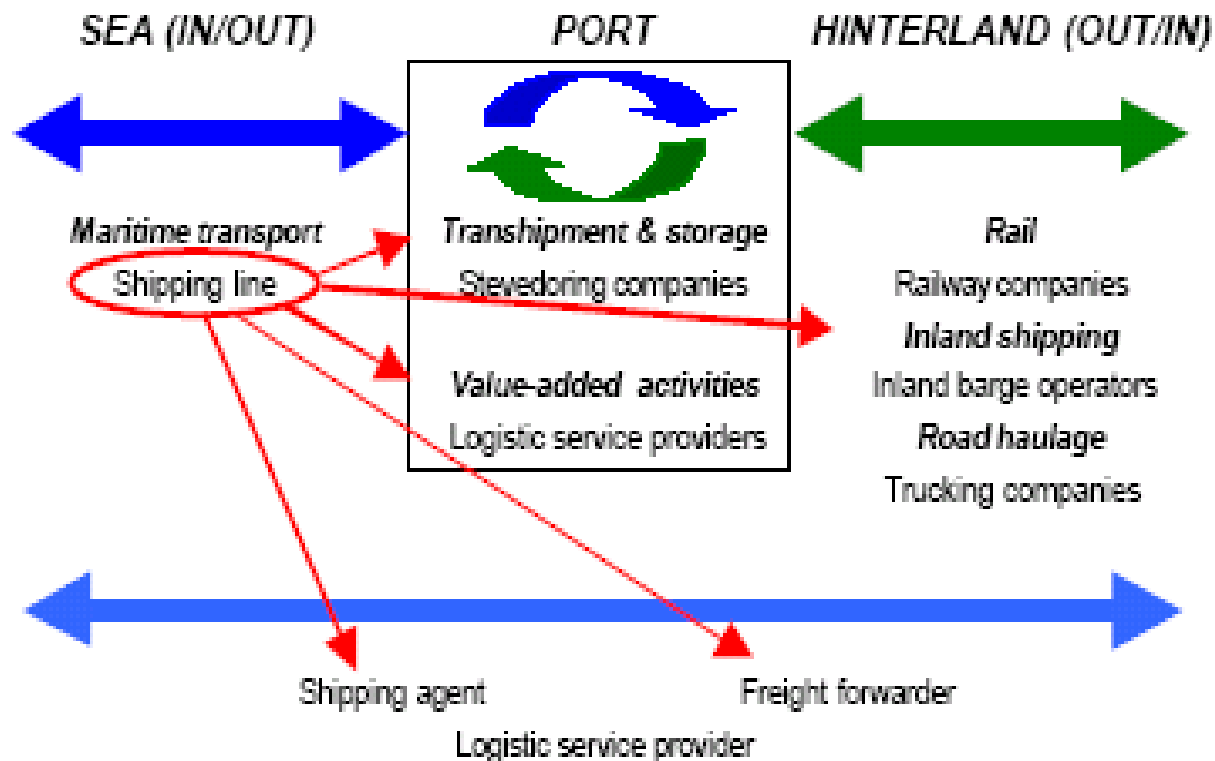
- Γεωγραφική θέση – πύλη νοτιοανατολικής Ευρώπης
- Νευραλγική θέση ως προς το “One belt - one road”
- Ισχυρή ναυτιλία – *leadership* με 18,2% της παγκόσμιας χωρητικότητας
- Πλεονεκτήματα χώρας-μέλους Ε.Ε. (TENs, ειδικά προγράμματα κλπ)

ΕΚ και Εθνική Στρατηγική Μεταφορών

Στρατηγικοί στόχοι

- Προσέλκυση διερχόμενης κίνησης (transit) και ροών διαμετακόμισης στον άξονα ανατολής-δύσης
- Ανάδειξη της χώρας σε κόμβο αναδιανομής κίνησης, κυρίως στην κατεύθυνση Ασία/ανατολική Μεσόγειος – Ευρώπη (*plaque tournante*).
- Ανάπτυξη υπηρεσιών logistics υψηλής ποιότητας για τη διαχείριση διερχόμενων φορτίων – απόσπαση προστιθέμενης αξίας, σημαντικές αναπτυξιακές προεκτάσεις

Θαλάσσιες-συνδυασμένες εφοδιαστικές αλυσίδες

Ένα παράδειγμα: πριν

Ένα παράδειγμα: μετά

ΕΚ και Εθνική Στρατηγική Μεταφορών

- Διευκόλυνση της διεισδυτικότητας των ελληνικών προϊόντων στις διεθνείς αγορές (μέσω μείωσης του κόστους και αύξησης της ποιότητας μεταφορικής υπηρεσίας (χρόνος, ευελιξία, αξιοπιστία)
- Συνδυασμός με διαφαινόμενες προοπτικές ορισμένων κλάδων

Παραδείγματα:

- (νωπά και μη) αγροτικά-τρόφιμα, λαμβάνοντας υπόψη την ανερχόμενη παραγωγή και ζήτηση ποιοτικών και βιολογικής καλλιέργειας προϊόντων, με δυναμική υψηλής προστιθέμενης αξίας
- Ελαιόλαδο, ψάρια, άνθη
- Σκυρόδεμα, πλαστικά κλπ

Επόμενες δράσεις

- **Δημιουργία μιας δυναμικής της αγοράς και μιας θεσμικής ωρίμανσης**

Ανάδειξη προοπτικών και δυνητικού ενδιαφέροντος σε διάφορους κλάδους δραστηριοτήτων, πέραν των μεταφορών-logistics:

- Το ΕΚ ως “Real estate” project
- Το ΕΚ ως πολεοδομική παρέμβαση δημόσιου συμφέροντος και ως μοχλός εξορθολογισμού χρήσεων γης

Αναζήτηση δυνητικών εμπλεκόμενων φορέων (είτε ως εταίρων σε χρηματοδοτικό σχήμα ή/και ως μελλοντικών χρηστών των ΕΚ)

Πιθανότητα άντλησης πόρων από όλες τις πτυχές του εγχειρήματος

Επόμενες δράσεις

- Δημιουργία μιας δυναμικής της αγοράς και μιας **θεσμικής ωρίμανσης**
- Ανάγκη βελτιώσεων/ αποσαφηνίσεων στο θεσμικό πλαίσιο

Η ανάγκη ενός βελτιωμένου, πιο αυτοτελούς, πιο «στοχευμένου» νέου νόμου για την Ανάπτυξη και λειτουργία Εμπορευματικών Κέντρων

Καινοτόμα “business models” και “εγγραφή” τους στην ελληνική νομοθεσία.